

Talaia alta

CLIMENT PICORNELL

clipiba@gmail.com

Quo vadis nacionalisme progressista? Entre la utopia i la necessitat

L

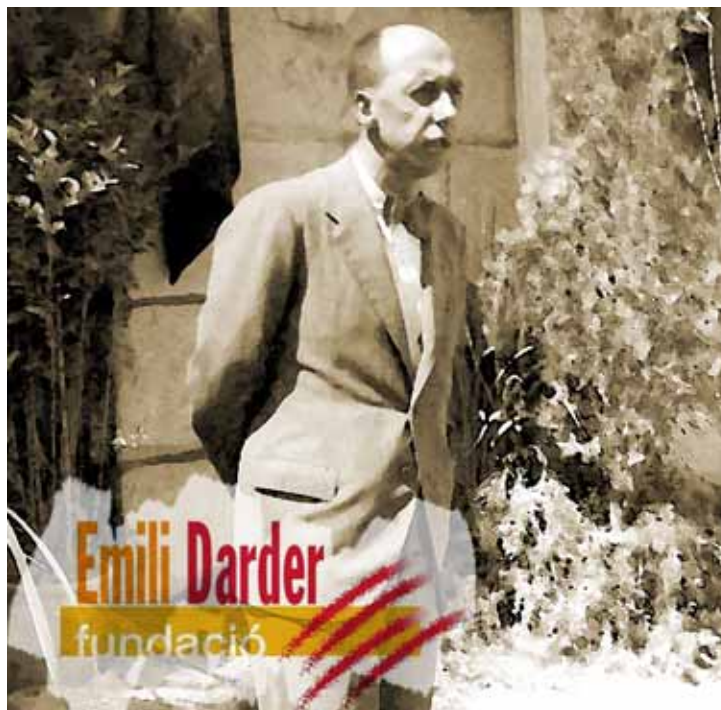
a **Fundació Emili Darder** ha publicat *El nacionalisme progressista a les illes Balears*. Trenta-cinc persones han opinat breument sobre el tema. La majoria són gent propera al PSM, a més d'altres pensadors, polítics i acadèmics. Els grans trets que es dibuixen i les solucions que s'aporten són de sentit comú, hi surten temàtiques com l'anticatalanisme, el bipartidisme, la immigració d'aquests darrers anys, la pèrdua de vots del nacionalisme i la proposta d'anar tots junts a les properes eleccions si no es vol el desastre polític. A partir de les paraules dels autors en faig un resum (el sargit però és meu i els descosits, per tant, també).

Passaré per sobre expressions de bona fe programàtica del tipus: el full de ruta està escrit, o aconseguir una sintonia amb la majoria social de Mallorca, guanyar de manera pacífica i democràtica la llibertat, o també que s'han de fer propostes perquè tothom sigui ciutadà de primera socialment, lingüísticament i ambientalment. Certs discursos s'acompanyen de metàfores com casa de tots o el nostre nacionalisme haurà de ser ampli, integrador i ric de propostes. O també repensar el país i repensar-lo en positiu per engrescar milers de ciutadans. Tot i que algú es partidari de solucions més pràctiques i a curt termini: "Cap agressió sense resposta" a les vexacions per parlar en català. No debades la llengua catalana és presentada com el major exponent de la identitat.

Els antecedents obligats. Vivim en un món en què l'accés a la informació (i per tant a la intoxicació) no ha millorat el caràcter crític de la ciutadania. A això, hi hem d'afegir que el sistema polític sorgit de la transició ha entrat dins una ebullició mediàtica, estret entre els neocentralistes (i no únicament els de dretes) i els independentistes, per donar el model de Catalunya. Aquí han aparegut a la cúpula del PP balear; a més de l'espanyolisme d'UPyD; el PSOE més jacobinista-guerrista no ha forçat Antich, per ara, a fer de Montilla.

El nacionalisme és la defensa dels drets col·lectius basats en identitats individuals compartides. El mot en la cultura europea té significacions negatives, però només per a certs nacionalismes. En pocs anys el centralisme espanyol ha passat de lloar l'estat de les autonomies a buscar-ne la destrucció: és l'antinacionalisme perifèric del nacionalisme espanyol, aquest confon el seu xovinisme amb l'universalisme i el cosmopolitisme. Actuen amb força, amb eines com "La roja" ("antes roja que rota") o les asimetries constitucionals afavoridores permanentment dels poderosos. Conviure amb gegants és fa dicultós, es diguin l'espanyol o la globalització. Malgrat això: tothom hauria de saber que el nacionalisme progressista forma part d'un universalisme solidari, i en cap cas d'un particularisme solitari. La majoria d'autors opten per la definició que la nostra nació cultural són els Països Catalans i la nació política les illes Balears. Malgrat els sobiranistes ja no se sentin obligats a amagar el seu procés independentista.

La realitat d'avui es presenta de forma resumida. Per exemple: hem invertit aquests darrers anys a crear un territori de serveis amb treballadors immigrants, turistes mileuristes i residents multimilionaris que han generat molta riquesa, però que no ens han aportat referències, ni ens han ajudat a cohesionar-nos com a poble. Davant això les polítiques urbanísti-

ques, territorials i ambientals són les que originen una reacció més ferma per part de la tota la població, en canvi els trets que marquen la identitat tenen dificultat per connectar amb les noves realitats. I d'aquestes, la més citada i més detalladament és la immigració.

La immigració com a problema (el bipartidisme i la disgregació són els altres). Hem passat a ser una minoria (60 % nascuts a fora). La dificultat d'arribar als immigrants és una ferida del nacionalisme, ja que viuen físicament entre nosaltres però en el seu àmbit vital quotidià hi són absents els elements característics dels illencs com a comunitat històrica. A les ciutats es perden més ràpidament, després també als pobles. L'increment de població no ha anat acompanyat de mesures efectives d'integració, els immigrants s'han castellanitzat, per tant la identitat de les illes ha quedat trastocada. Actualment en termes identitaris, el país ja no té columna vertebral. Ens cal, per tant, repensar el concepte "nosaltres", ja que la població autòctona no disposarà d'una hegemonia social i política. Un futur basat en la

nació cultural històrica de les illes Balears difícilment suscitarà la identificació dels col·lectius que tenen altres identitats d'origen. Hem de tenir i forjar una identitat de projecte, amb un compromís de viure junts en condicions equitatives que no és el mateix que viure uns al costat dels altres. La integració s'ha de fer amb polítiques públiques clares, integració a la cultura catalana. La llengua i la identitat cultural de les illes s'ha d'apuntalar a l'escola i als mitjans de comunicació.

Anàlisi del procés recent del nacionalisme progressista. Com diu algú, avui no hi ha certes estratègies però s'han de compartir els dubtes. Partint del descrèdit dels partits polítics i del fet que som en un context de frustració per l'ús que s'ha fet de l'autogovern, s'ha d'anar cap a la consecució d'un tercer espai polític que integri coherentment els projectes sectorials i sobretot superi el divorci secular i tràgic entre economia, cultura i medi ambient. Començant per un *mea culpa* de tots. Existeix un desconcert del nacionalisme, per la pèrdua de pes electoral, pel fraccionament, pel diferents encaixaments a les darreres eleccions. Ja a 2003

s'hauria d'haver adoptat una actitud cohesionadora i haver sabut fer el diagnòstic per la pèrdua del 25 % dels vots. Si els nacionalistes es desgasten quan són al poder, com es podria explicar als votants que si no es té majoria absoluta no queda més remei que fer renúncies? Malgrat això, eleccions rere eleccions es mantenen dinàmiques de desconfiances mútues, encara que a les bases, als moviments socials, entre la gent d'esquerres que no milita hi ha il·lusió per tirar endavant quelcom en comú. Al nostre nacionalisme li sobren idees, personalismes, crítiques, disputes i, finalment, sigles. Crear una nova eina, un nou ens aglutinador (com exemples: la transversalitat del model frontista galleg, la feina institucional escocesa, la creació d'espais-pont dels moviments socials moderns...) hauria de conduir a la necessària reunificació. Amb generositat, un nou projecte aixopluc, fins i tot podria ser una nova organització que temporalment acceptés la doble militància. L'interès del país per davant les respectives formacions polítiques.

Si no es fa, ens haurem de conformar a gestionar la decadència. Mentre discutim, ens espoli- en. És una necessitat de supervivència. El ressorgiment del nacionalisme d'esquerres ha d'aprofitar també l'enclotxa social creada pels escàndols de corrupció i el deteriorament de la imatge de Zapatero. Seran molt irresponsables els que no entenguin que lluitar per separat vol dir ofegar-se plegats. No s'ha de defallir, s'ha de fer cultura, fer política, és una emergència. Cal prendre exemple de la supervivència dels nacionalistes durant segles, malgrat la repressió constant. Algú encara ens recorda que l'any 2015 farà tres-cents anys que Mallorca va perdre la Guerra de Successió. En aquest sentit la publicació de la Fundació Emili Darder és un bon envit. •

